Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

12 päivänä syyskuuta 2018 *

Henkilöstö – Väliaikaiset toimihenkilöt – Palvelukseen ottaminen – Sisäinen kilpailu – Varallaololuettelon laatiminen hallintoavustajien myöhempää palvelukseen ottamista varten – Hyväksymisedellytys, joka koskee palveluksessa olemista keskeytyksettä hakemusten toimittamiselle asetetun määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana – Henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus – Kilpailun kokeisiin osallistumisen epääminen

Asiassa T-73/17,

RS, Euroopan komission entinen väliaikainen toimihenkilö, edustajinaan asianajajat S. Orlandi ja T. Martin,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään G. Berscheid ja L. Radu Bouyon,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 270 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta yhtäältä kumota sisäisen kilpailun COM/02/AST/16 valintalautakunnan päätös, joka koskee kantajan toimittaman hakemuksen hylkäämistä, ja toisaalta korvata hänelle väitetysti aiheutunut vahinko,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja S. Gervasoni sekä tuomarit K. Kowalik-Bańczyk ja C. Mac Eochaidh (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 18.1.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

Asian tausta

1 Kantajana oleva RS työskenteli 16.6.2010–15.6.2013 Euroopan komissiossa tehtäväryhmän III sopimussuhteisena toimihenkilönä. Hän hoiti 16.6.2013–15.6.2016 tehtäviään väliaikaisena toimihenkilönä Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen (jäljempänä palvelussuhteen ehdot) 2 artiklan b alakohdan nojalla tehdyn sopimuksen mukaisesti.

2 Työsopimusten tekemiseen toimivaltainen viranomainen myönsi 1.10.2015 ja 30.11.2015 väliseksi ajaksi kantajalle palkatonta lomaa palvelussuhteen ehtojen 17 artiklan nojalla.

3 Komissio julkaisi 9.2.2016 ilmoituksen kokeisiin perustuvasta sisäisestä kilpailusta varallaololuettelon laatimiseksi palkkaluokan 2 sihteerien/virkailijoiden (AST/SC 2), palkkaluokan 2 hallintoavustajien (AST 2) ja palkkaluokan 6 hallintovirkamiesten (AD 6) myöhempää palvelukseen ottamista varten (jäljempänä kilpailuilmoitus). Näiden kolmen kilpailun viitteet olivat seuraavat: COM/01/AST-SC/16 (AST/SC 2) – Sihteerit/virkailijat, COM/02/AST/16 (AST 2) – Hallintoavustajat ja COM/03/AD/16 (AD 6) – Hallintovirkamiehet.

4 Kilpailuilmoituksen III jakson, jonka otsikko on ”Kilpailun osallistumisedellytykset”, 2.1 kohdassa todettiin hakijoiden hallinnollisesta asemasta erityisesti seuraavaa:

”Hakijalta edellytetään

a) vähintään 42 kuukauden pituista – ei välttämättä yhtäjaksoista – palvelusaikaa komissiossa virkamiehenä, väliaikaisena toimihenkilönä tai sopimussuhteisena toimihenkilönä; virastojen tai muiden toimielinten palveluksessa suoritettuja työskentelyjaksoja ei oteta huomioon; komission palveluksessa tilapäisenä toimihenkilönä, ylimääräisenä toimihenkilönä, paikallisena toimihenkilönä tai lähetettynä kansallisena asiantuntijana suoritettuja työskentelyjaksoja ei myöskään oteta huomioon;

b) toimimista komission virkamiehenä, väliaikaisena toimihenkilönä tai sopimussuhteisena toimihenkilönä sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden vähintään 12 kuukauden aikana; näiden 12 kuukauden aikana hakijan hallinnollisen aseman on oltava ollut ’työtehtävissä oleva’, ’asepalveluksen suorittamista varten myönnetyllä virkavapaalla’, ’vanhempain- tai perhevapaalla’, ’yksikön edun mukaisesti siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin’ tai ’omasta pyynnöstään siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin’ (siirron ensimmäisten kuuden kuukauden aikana) Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 37 artiklassa tarkoitetulla tavalla.”

5 Kantaja toimitti hakemuksen sisäiseen kilpailuun COM/02/AST/16 (AST 2) ajankohtana, jota ei ole tarkemmin täsmennetty.

6 Sisäisen kilpailun COM/02/AST/16 (AST 2) valintalautakunta ilmoitti kantajalle 11.4.2016 päätöksestään hylätä hänen hakemuksensa (jäljempänä riidanalainen päätös), koska hän ei täyttänyt kilpailuilmoituksessa vahvistettua edellytystä, jossa vaadittiin, että hakijan ”hallinnollisen aseman on oltava ollut sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden vähintään 12 kuukauden aikana ’työtehtävissä oleva’, ’asepalveluksen suorittamista varten myönnetyllä virkavapaalla’, ’vanhempain- tai perhevapaalla’, ’yksikön edun mukaisesti siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin’ tai ’omasta pyynnöstään siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin’ (siirron ensimmäisten kuuden kuukauden aikana) [Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen] 37 artiklassa tarkoitetulla tavalla” (jäljempänä riidanalainen edellytys).

7 Kantaja valitti 11.7.2016 riidanalaisesta päätöksestä.

8 Nimittävä viranomainen hylkäsi hänen valituksensa 21.10.2016 tekemällään päätöksellä, joka annettiin kantajalle tiedoksi 24.10.2016, ja toimitti päätöksensä kantajan edustajille.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

9 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 3.2.2017 toimittamallaan kannekirjelmällä.

10 Kantaja pyysi 3.2.2017 päivätyllä kirjeellä yhtäältä tunnistetietojen poistamista unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 66 artiklan mukaisesti ja hänen asiansa yhdistämistä keskinäisen yhteyden perusteella asiaan T-55/17, Healy v. komissio, kyseisen työjärjestyksen 68 artiklan mukaisesti.

11 Kantajaa ja komissiota kehotettiin 15.2.2017 päivätyllä kirjeellä esittämään huomautuksensa käsiteltävän asian sekä asian T-55/17, Healy v. komissio, ja asian T-79/17 Schoonjans v. komissio, mahdollisesta yhdistämisestä.

12 Kantaja ilmoitti 23.2.2017 päivätyllä kirjeellä kannattavansa käsiteltävän asian yhdistämistä asiaan T-55/17, Healy v. komissio, ja asiaan T-79/17, Schoonjans v. komissio, eikä hän pyytänyt oikeudenkäyntiasiakirjoihin ja asiakirja-aineistoon sisältyvien tietojen käsittelemistä luottamuksellisina.

13 Komissio jätti vastineensa 4.4.2017.

14 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi kantajan tunnistetietojen poistamista koskevan pyynnön 6.4.2017 tekemällään päätöksellä.

15 Kantaja ilmoitti 18.5.2017 päivätyllä kirjeellä luopuvansa oikeudestaan toimittaa vastauskirjelmä.

16 Kantaja pyysi 30.5.2017 päivätyllä kirjeellä istunnon pitämistä.

17 Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja päätti 14.11.2017 tekemällään päätöksellä olla yhdistämättä käsiteltävää asiaa asiaan T-55/17, Healy v. komissio, ja asiaan T-79/17, Schoonjans v. komissio.

18 Asianosaisten suulliset lausumat ja unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 18.1.2018 pidetyssä istunnossa.

19 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission suorittamaan hänelle 5 000 euroa korvauksena hänelle väitetysti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Kumoamisvaatimukset

Asianosaisten lausumat

21 Kanteensa tueksi kantaja vetoaa yhteen ainoaan kanneperusteeseen, joka perustuu lähinnä kilpailuilmoitusta koskevaan lainvastaisuusväitteeseen, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustana oleva riidanalainen edellytys on ristiriidassa yhtäältä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 24 a artiklan ja 27 artiklan ensimmäisen kohdan ja toisaalta yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa.

22 Kantajan mukaan henkilöstösääntöjen 29 artiklasta ilmenee, että toimielimen sisäiset kilpailut ovat avoimia kaikille sen palveluksessa oleville henkilöille, myös väliaikaisille toimihenkilöille, ja että kaikki poikkeukset tästä periaatteesta on perusteltava asianmukaisesti yksikön edun kannalta.

23 Kantajan mukaan on kiistatonta, että hän oli komission palveluksessa ajankohtana, jona hän jätti hakemuksen sisäiseen kilpailuun COM/02/AST/16 (AST 2) ja jona hänen hakemuksensa tarkasteltiin. Kantaja katsoo myös, että tämä olisi ensimmäinen kerta, kun komissio tulkitsee edellytyksen, jonka mukaan hakijan on ”oltava toimielimen palveluksessa”, merkitsevän, että hänen on oltava ollut työtehtävissä toimivan työntekijän hallinnollisessa asemassa (tai jollakin kilpailuilmoituksessa tarkoitetulla lomalla) kilpailuun rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymisajankohtaa edeltäneiden 12 kuukauden aikana.

24 Toisin kuin nimittävä viranomainen 21.10.2016 tekemässään päätöksessä katsoi, riidanalainen edellytys ei kantajan mukaan mahdollistanut kahden tavoitteen saavuttamista eli mahdollisuutta käyttää erittäin pätevää ja välittömästi palvelukseen otettavaa henkilöstöä sekä vakinaistaa yksikön edun nojalla komission palveluksessa pitkään yhtäjaksoisesti työskennelleet sopimussuhteiset ja väliaikaiset toimihenkilöt.

25 Ensimmäiseksi kantaja katsoo, ettei minkään perusteella voida olettaa, että hän voisi olla ”vähemmän välittömästi palvelukseen otettava” kuin toinen työntekijä, jolle oli myönnetty pitempi loma (esimerkiksi vanhempainvapaa tai asepalveluksen suorittamista varten myönnetty virkavapaa) mutta jolla oli lyhyempi palvelusaika.

26 Kantajan mukaan riidanalaisella edellytyksellä loukataan myös yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska hakijoita kohdeltiin eri tavoin ilman objektiivista perustelua sen mukaan, minkä tyyppisellä lomalla he olivat olleet sisäiseen kilpailuun COM/02/AST/16 (AST 2) rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymisajankohtaa edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Kantajan mukaan nimittävä viranomainen erehtyy katsoessaan, että tätä periaatetta on noudatettu, koska kaikkia hakijoita, jotka olivat virkavapaalla henkilökohtaisista syistä tai palkattomalla lomalla, kohdeltiin samalla tavalla. Tätä erilaista kohtelua ei voida kantajan mukaan selittää myöskään sillä, että, toisin kuin henkilökohtaisista syistä virkavapaalla olevat työntekijät, vanhempain- tai perhevapaalla olevat työntekijät pysyvät Euroopan unionin yhteisessä sairausvakuutusjärjestelmässä ja kerryttävät eläkeoikeuksia.

27 Lopuksi kantaja kiistää, että hänen lomansa oli henkilökohtainen valinta, jolla ei ollut yhteyttä yksikön etuun. Kantajan mukaan yhtäältä tällainen loma myönnetään palvelussuhteen ehtojen 17 artiklan mukaan vain, jos hakemus on yksikön edun mukainen. Toisaalta kyseinen loma mahdollisti hänelle ammatilliseen täydennyskoulutukseen osallistumisen, joka on otettava huomioon henkilöstösääntöjen 24 a artiklan mukaisesti.

28 Toiseksi kantaja katsoo, ettei kilpailuilmoituksessa ole mitään perustaa komission palveluksessa olleiden työntekijöiden vakinaistamisen tavoitteelle. Lisäksi kilpailuilmoituksessa todetaan muun muassa, että hakijoilta edellytetään vähintään 42 kuukauden palvelusaikaa, jonka ei välttämättä tarvitse olla yhtäjaksoinen.

29 Edellä esitetyistä syistä kantaja katsoo, että riidanalaisella edellytyksellä rikotaan henkilöstösääntöjen 24 a ja 27 artiklaa, koska silla ei ole yhteyttä sisäisen kilpailun COM/02/AST/16 (AST 2) hakijoiden ansioihin.

30 Joka tapauksessa, kun otetaan huomioon kantajan lyhyt loma, hän väittää lähinnä, että riidanalainen edellytys johtaa lopputulokseen, joka on suhteeton kilpailuilmoituksella tavoiteltuun päämäärään nähden.

31 Komissio kiistää kantajan väitteen.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

32 Henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”Näillä on helpotettava virkamiehen ammatillista täydennyskoulutusta, jos se on yksikköjen moitteetonta toimintaa koskevien vaatimusten mukaista ja vastaa yksikköjen omia etuja.

Tämä täydennyskoulutus otetaan huomioon myös urakehityksessä.”

33 Henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Palvelukseen ottamisessa on pyrittävä varmistamaan, että toimielin saa palvelukseensa mahdollisimman päteviä, tehokkaita ja ehdottoman luotettavia virkamiehiä, jotka otetaan palvelukseen unionin jäsenvaltioiden kansalaisten keskuudesta maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta. Virkaa ei saa varata tietyn jäsenvaltion kansalaisille.”

34 Aluksi on palautettava mieleen oikeuskäytännössä vahvistetut periaatteet, jotka koskevat kilpailun järjestämiseen sovellettavia edellytyksiä ja yksityiskohtaisia sääntöjä.

35 Ensinnäkin kilpailuilmoituksen keskeinen tehtävä on antaa asianomaisille henkilöille mahdollisimman täsmällistä tietoa niiden edellytysten luonteesta, joita avoimena olevassa toimessa toimiminen vaatii, jotta näillä henkilöillä on mahdollisuus arvioida, onko heidän aiheellista esittää hakemus (ks. tuomio 31.1.2006, Giulietti v. komissio, T-293/03, EU:T:2006:37, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Toiseksi toimielimellä on tältä osin laaja harkintavalta määriteltäessä, mitä pätevyyttä koskevia kriteerejä avoimet toimet edellyttävät, ja määriteltäessä näiden kriteerien mukaan ja yksikön edun mukaisesti, mitkä ovat kilpailun järjestämisen edellytykset ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt (ks. vastaavasti tuomio 9.10.2008, Chetcuti v. komissio, C-16/07 P, EU:C:2008:549, 76 ja 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 31.1.2006, Giulietti v. komissio, T-293/03, EU:T:2006:37, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.12.2006, Heus v. komissio, T-173/05, EU:T:2006:392, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Sen harkintavallan käytössä, joka toimielimillä on kilpailujen järjestämisessä ja erityisesti hakemusten hyväksymisedellytysten vahvistamisessa, on kuitenkin noudatettava henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan ja 29 artiklan 1 kohdan pakottavia säännöksiä. Henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisessä kohdassa määritellään pakottavasti jokaisen palvelukseen ottamisen tarkoitus, ja 29 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan avoimien virkojen täyttämisessä noudatettavien menettelyjen puitteet. Tätä harkintavaltaa on näin ollen käytettävä aina täytettäviin virkoihin liittyvien vaatimusten

ja yleisemmin yksikön edun mukaisesti (ks. tuomio 13.12.2006, Heus v. komissio, T-173/05, EU:T:2006:392, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 17.11.2009, Di Prospero v. komissio, F-99/08, EU:F:2009:153, 28 ja 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Erityisesti edellytyksistä, joilla rajoitetaan hakijoiden rekisteröitymistä kilpailuun, voidaan todeta, että vaikka ne ovat omiaan rajoittamaan toimielimen mahdollisuuksia saada palvelukseensa henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut parhaat hakijat, tästä ei kuitenkaan seuraa, että kaikki tällaisen rajoituksen sisältävät edellytykset olisivat ristiriidassa edellä mainitun artiklan kanssa. Harkintavalta, joka hallintoviranomaisella on kilpailun järjestämisessä, ja yleisemmin yksikön etu nimittäin antavat toimielimelle mahdollisuuden asettaa edellytyksiä, joita se pitää tarkoituksenmukaisina ja jotka siitä huolimatta, että niillä rajoitetaan hakijoiden osallistumista kilpailuun ja siten väistämättä rekisteröityneiden hakijoiden määrää, eivät kuitenkaan uhkaa vaarantaa henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua tavoitetta mahdollisimman pätevien, tehokkaiden ja ehdottoman luotettavien hakijoiden rekisteröitymisen varmistamisesta (ks. vastaavasti tuomio 17.11.2009, Di Prospero v. komissio, F-99/08, EU:F:2009:153, 30 kohta).

39 Tältä osin ja kuten komissio katsoo, oikeuskäytännössä on jo todettu, ettei ole mitään velvollisuutta hyväksyä toimielimen sisäiseen kilpailuun kaikkia kyseisen toimielimen palveluksessa olevia henkilöitä. Tällaisella velvollisuudella loukataan nimittäin kyseisen toimielimen laajaa harkintavaltaa (ks. vastaavasti tuomio 9.10.2008, Chetcuti v. komissio, C-16/07 P, EU:C:2008:549, 70–76 kohta ja tuomio 24.9.2009, Brown v. komissio, F-37/05, EU:F:2009:121, 68 kohta). Toimielimen toimihenkilöille ja virkamiehille ei näin ollen voida myöntää ehdotonta oikeutta osallistua toimielimen sisäiseen kilpailuun (ks. vastaavasti tuomio 6.3.1997, de Kerros ja Kohn-Berge v. komissio, T-40/96 ja T-55/96, EU:T:1997:28, 39 kohta ja tuomio 8.11.2006, Chetcuti v. komissio, T-357/04, EU:T:2006:339, 42 kohta).

40 Henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa ristiriitaisiksi katsotaan ainoastaan edellytykset, joilla rajoitetaan hakijoiden osallistumista kilpailuun ja joihin liittyy uhka siitä, että mahdollisimman pätevien hakijoiden ilmoittautumisen varmistamista koskevan tavoitteen saavuttaminen vaarantuu (ks. vastaavasti tuomio 6.3.1997, de Kerros ja Kohn-Berge v. komissio, T-40/96 ja T-55/96, EU:T:1997:28, 40 kohta ja tuomio 17.11.2009, Di Prospero v. komissio, F-99/08, EU:F:2009:153, 32 kohta).

41 Kolmanneksi on muistutettava, että kun otetaan huomioon toimielimille tällä alalla myönnetty laaja harkintavalta, yksikön etua koskevan edellytyksen noudattamista valvoessaan unionin yleisen tuomioistuimen on valvottava ainoastaan sitä, onko toimielin pysytellyt kohtuullisissa rajoissa, ja sitä, ettei se ole käyttänyt harkintavaltaansa ilmeisen virheellisellä tavalla (ks. vastaavasti tuomio 19.6.2015, Z v. unionin tuomioistuin, T-88/13 P, EU:T:2015:393, 106 kohta).

42 Seuraavaksi on myös palautettava mieleen, millä edellytyksin toimielimet voivat edellyttää sisäisen kilpailun hakijoilta tietyn pituista palvelusaikaa.

43 Tältä osin on jo todettu, että tiettyä palvelusvuosien määrää koskeva vaatimus on asianmukainen keino varmistaa, että virkamiehillä on henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisessä kohdassa edellytetty pätevyys, ja taata siten yksikön etu. Tietynpituinen palvelusaika ja siten huomattava työkokemus Euroopan unionin toimielimissä on nimittäin ”varma osoitus” edellä mainitusta pätevyydestä (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2006, Heus v. komissio, T-173/05, EU:T:2006:392, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Tällaisella palvelusaikaa koskevalla vaatimuksella voidaan varmistaa, että sisäiseen kilpailuun hyväksyttyihin henkilöihin sovelletaan tietyn ajanjakson ajan toimielinten hallintohenkilöstöön sovellettavia ehtoja, erityisesti arviointia ja kuria koskevia sääntöjä, ja että he ovat osoittaneet kykynsä tässä yhteydessä. Palvelukseenottomenettelyllä näin ollen varmistetaan, että toimielin saa

palvelukseensa mahdollisimman päteviä, tehokkaita ja ehdottoman luotettavia virkamiehiä, sellaisina kuin se on itse arvioinut näitä ominaisuuksia (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2006, Heus v. komissio, T-173/05, EU:T:2006:392, 41 kohta).

45 Oikeuskäytännössä on nimittäin hyväksytty palvelusaikaa koskevaksi edellytykseksi kolme vuotta (tuomio 6.3.1997, de Kerros ja Kohn-Berge v. komissio, T-40/96 ja T-55/96, EU:T:1997:28, 47 kohta ja tuomio 17.11.2009, Di Prospero v. komissio, F-99/08, EU:F:2009:153, 31 kohta), viisi vuotta (tuomio 13.12.2006, Heus v. komissio, T-173/05, EU:T:2006:392, 38, 40 ja 42 kohta) ja kymmenen vuotta (tuomio 21.11.2000, Carrasco Benítez v. komissio, T-214/99, EU:T:2000:272, 56 ja 61 kohta), koska asianomainen toimielin oli käyttänyt näissä asioissa laajaa harkintavaltaansa noudattaessaan yksikön etuun liittyvää edellytystä.

46 Lisäedellytyksestä, jonka mukaan hakijana olevilta virkamiehiltä ja toimihenkilöiltä edellytetään tietyn palvelusajan lisäksi, että he ovat olleet toimielimen palveluksessa yhtäjaksoisesti kyseisessä palvelusaikaa koskevassa edellytyksessä tarkoitetun jakson ajan, voi sitä vastoin olla seurauksena, että sisäisestä kilpailusta suljetaan pois virkamiehiä tai toimihenkilöitä, joilla on yhtä pitkä tai pitempi palvelusaika kuin viimeksi mainitussa edellytyksessä vaaditaan. Tästä seuraa, että jos toimielin ei ole esittänyt perusteluja, tällaista edellytystä on pidettävä lainvastaisena (ks. vastaavasti tuomio 6.3.1997, de Kerros ja Kohn-Berge v. komissio, T-40/96 ja T-55/96, EU:T:1997:28, 48–54 kohta).

47 Käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että kilpailuilmoituksen III jakson, jonka otsikko on ”Kilpailun osallistumisedellytykset”, 2.1 kohdan a ja b alakohdassa edellytetään, että hakijoiden on täytynyt 42 kuukauden – ei välttämättä yhtäjaksoisen – palvelusajan lisäksi työskennellä sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana komission palveluksessa ja olla näiden 12 kuukauden aikana työtehtävissä olevan työntekijän hallinnollisessa asemassa, asepalveluksen suorittamista varten myönnetyllä virkavapaalla, vanhempain- tai perhevapaalla, yksikön edun mukaisesti siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin tai omasta pyynnöstään siirrettynä tilapäisesti muihin tehtäviin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

48 Näin ollen käy ilmi, että kilpailuilmoituksessa edellytetään, että hakijat ovat sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana olleet komission palveluksessa yhtäjaksoisesti ja jossakin edellä 47 kohdassa mainitussa hallinnollisessa asemassa, joissa ei mainita muun muassa henkilökohtaisista syistä myönnettyä virkavapautta.

49 On todettava, että riidanalaisesta edellytyksestä seuraa, että kilpailuilmoituksessa tarkoitetusta sisäisestä kilpailusta suljetaan pois tietyt virkamiehet tai toimihenkilöt, joilla on kilpailuilmoituksessa edellytettyä 42 kuukauden palvelusaikaa pitempi palvelusaika, pelkästään sen perusteella, etteivät he olleet komission palveluksessa yhtäjaksoisesti sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana esimerkiksi siksi, että he olivat – vaikkakin vain lyhytaikaisella – virkavapaalla henkilökohtaisista syistä. Tällaisessa tilanteessa on myös kantaja, jolla on 69 kuukauden palvelusaika mutta joka oli kaksi kuukautta henkilökohtaisista syistä myönnetyllä virkavapaalla sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana.

50 Komissio perustelee riidanalaista edellytystä vain sillä, että kyseisen edellytyksen tavoitteena oli ottaa palvelukseen paitsi ansioituneita ja erittäin päteviä virkamiehiä myös sellaisia, jotka voidaan ottaa välittömästi palvelukseen toteen näytetyn kokemuksensa ansiosta. On totta, että tämä tavoite mainittiin nimenomaisesti kilpailuilmoituksen otsikon ”Yleiset säännöt” alla. Komissio ei kuitenkaan mainitse mitään täytettävien virkojen ominaispiirteisiin liittyvää erityisolosuhdetta, joka edellyttäisi, että ainoastaan komission palveluksessa sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana yhtäjaksoisesti olleet toimihenkilöt voitaisiin ottaa välittömästi palvelukseen, ja jolla voitaisiin näin ollen perustella se, että toimihenkilöt, jotka eivät

olleet komission palveluksessa yhtäjaksoisesti kyseisenä aikana erityisesti siksi, että he olivat virkavapaalla henkilökohtaisista syistä, suljetaan pois riidanalaisesta sisäisestä kilpailusta, vaikka heidän palvelusaikansa olisi edellytettyä 42 kuukauden palvelusaikaa pitempi.

51 Näissä olosuhteissa on katsottava, että komissio käytti harkintavaltaansa ilmeisen virheellisellä tavalla edellyttäessään kilpailuilmoituksessa tietyn palvelusajan lisäksi, että hakijat olivat olleet komission palveluksessa yhtäjaksoisesti sähköistä rekisteröitymistä koskevan määräajan päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana.

52 Joka tapauksessa ei voida päätellä, että toimihenkilö olisi pätevämpi tai enemmän välittömästi palvelukseen otettava pelkästään sen perusteella, että hän oli eri tyyppisellä lomalla. Tähän ratkaisuun on päädyttävä etenkin siksi, että riidanalainen edellytys johtaa paradoksaalisesti tiettyjen toimihenkilöiden, kuten kantajan, poissulkemiseen, vaikka he olivat lyhyemmän lomansa vuoksi edellisten 12 kuukauden aikana kauemmin komission palveluksessa kuin muut toimihenkilöt, jotka kuitenkin hyväksyttiin kyseessä olevaan sisäiseen kilpailuun. Tämä on ristiriidassa komission toteamuksen kanssa, sillä vastatessaan unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen komissio totesi, että tämän edellytyksen avulla oli mahdollista vakinaistaa työntekijöitä, jotka olivat osoittaneet ansainneensa tulla vakinaistetuiksi työsuorituksillaan ja tehokkaalla toiminnallaan, joita oli voitu arvioida mahdollisimman uudella ja siis luotettavalla tavalla.

53 Henkilökohtaisista syistä virkavapaalla olleiden työntekijöiden poissulkeminen ei näin ollen ole perusteltua tavoiteltujen päämäärien eikä henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella.

54 Tätä päätelmää ei kumoa se komission istunnossa mainitsema väitetty uhka, että syrjintäkiellon periaatetta olisi loukattu, jos hyväksymisedellytykset olisivat olleet erilaiset sen mukaan, ovatko asianomaiset työntekijät sopimussuhteisia toimihenkilöitä vai väliaikaisia toimihenkilöitä.

55 Tältä osin on todettava, että toisin kuin komissio väitti vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen, on merkityksetöntä, että kyseessä oli ensimmäinen vuoden 2013 henkilöstösääntöjen uudistuksen jälkeen järjestetty sopimussuhteisille toimihenkilöille avoin sisäinen kilpailu, ja että tästä syystä päinvastaista aikaisempaa käytäntöä ei ollut. Tämä seikka on sitäkin vähemmän merkityksellinen, koska käsiteltävässä asiassa kantaja ei ollut sopimussuhteinen toimihenkilö vaan väliaikainen toimihenkilö. Komissiolla oli joka tapauksessa myös oikeus yhdenmukaistaa sopimussuhteisten ja väliaikaisten toimihenkilöiden hyväksymisedellytyksiä oikeuskäytännössä esitettyjä periaatteita noudattaen.

56 Kaiken edellä esitetyn perusteella ja tarvitsematta edes lausua mahdollisesta henkilöstösääntöjen 24 a artiklan rikkomisesta tai yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta on hyväksyttävä lainvastaisuusväite, jonka mukaan riidanalainen edellytys on ristiriidassa henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa, ja riidanalainen päätös on näin ollen kumottava.

Vahingonkorvausvaatimus

57 Koska riidanalaisen päätöksen kumoaminen ei kantajan mukaan ole riittävä korvaus hänelle väitetysti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, hän vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa komission maksamaan hänelle 5 000 euroa. Komissio vastaa, että koska riidanalainen päätös ei ole lainvastainen, tämä unionin yleisessä tuomioistuimessa ensimmäisen kerran esitetty vaatimus on hylättävä. Vaikka kyseinen päätös olisi lainvastainen, sen kumoaminen on komission mukaan joka tapauksessa riittävä korvaus väitetyistä henkisestä kärsimyksestä.

58 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lainvastaisen toimen kumoaminen voi sinällään olla asianmukainen ja periaatteessa riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka tästä toimesta on voinut aiheutua (tuomio 9.11.2004, Montalto v. neuvosto, T-116/03, EU:T:2004:325, 127 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 9.7.1987, Hochbaum ja Rawes v. komissio, 44/85, 77/85, 294/85 ja 295/85, EU:C:1987:348, 22 kohta).

59 Lainvastaisen toimen kumoaminen ei kuitenkaan itsessään voi olla asianmukainen korvaus silloin, kun yhtäältä riidanalaisessa toimessa esitetään sellainen nimenomaisesti kielteinen arvio kantajan kyvyistä, joka saattaa loukata häntä (ks. vastaavasti tuomio 7.2.1990, Culin v. komissio, C-343/87, EU:C:1990:49, 27–29 kohta; tuomio 23.3.2000, Rudolph v. komissio, T-197/98, EU:T:2000:86, 98 kohta ja tuomio 13.12.2005, Cwik v. komissio, T-155/03, T-157/03 ja T-331/03, EU:T:2005:447, 205 ja 206 kohta), ja kun toisaalta kantaja osoittaa, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, joka on erotettavissa kumoamisen perustana olevasta lainvastaisuudesta ja jota ei voida kokonaan korjata tällä kumoamisella (tuomio 6.6.2006, Girardot v. komissio, T-10/02, EU:T:2006:148, 131 kohta ja tuomio 19.11.2009, Michail v. komissio, T-49/08 P, EU:T:2009:456, 88 kohta).

60 Käsiteltävässä asiassa kantaja katsoo, että hänelle aiheutunut henkinen kärsimys johtuu siitä, ettei komissio pystynyt sijoittamaan häntä olosuhteisiin, joissa kilpailu olisi pitänyt järjestää, jotta taattaisiin kaikkien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu ja arvioinnin objektiivisuus.

61 On todettava, että yhtäältä kantaja ei väitä, että komissio teki hänen kyvyistään kielteisen arvion, joka saattaa loukata häntä, ja toisaalta hän ei osoita, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, joka on erotettavissa kumoamisen perusteena olevasta lainvastaisuudesta.

62 Näissä olosuhteissa ja edellä 58 ja 59 kohdassa muistutetun oikeuskäytännön mukaisesti unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen on asianmukainen ja riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, jota kantajalle on voinut aiheutua kyseisen päätöksen lainvastaisuuden vuoksi. Vahingonkorvausvaatimus on näin ollen hylättävä.

63 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kanne on hyväksyttävä siltä osin kuin siinä vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista ja hylättävä muilta osin.

Oikeudenkäyntikulut

64 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on olennaisilta osin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut kantajan vaatimuksen mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Sisäisen kilpailun COM/02/AST/16 (AST 2) valintalautakunnan päätös, jolla hylätään RS:n hakemus, kumotaan.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä syyskuuta 2018.

Allekirjoitukset